

**STANDARD PRO REALIZACI
ZÁVĚREČNÝCH PRACÍ
V CELOŽIVOTNÍM VZDĚLÁVÁNÍ**
STUDIUM K ROZŠÍŘENÍ ODBORNÉ KVALIFIKACE ZAMĚŘENÉ NA
PŘÍPRAVU UČITELŮ MATEŘSKÉ ŠKOLY

GARANT PROGRAMU: doc. PhDr. Zora Syslová, Ph.D.

Zpracovaly: Mgr. Veronika Rodová, Ph.D., doc. PhDr. Zora Syslová, Ph.D.

OBSAH

ÚVODEM.....	4
1 CÍLE ZÁVĚREČNÝCH PRACÍ.....	5
2 FORMÁLNÍ ZPRACOVÁNÍ ZÁVĚREČNÝCH PRACÍ.....	6
2.1 STRUKTURA PRÁCE	6
2.2 CITOVÁNÍ, PARAFRÁZE	8
3 HODNOCENÍ ZÁVĚREČNÝCH PRACÍ	11
PŘÍLOHY	12

Úvodem

Standard pro závěrečné práce programu celoživotního vzdělávání *Studium k rozšíření odborné kvalifikace zaměřené na přípravu učitelů mateřské školy* byl vytvořen v souladu s *Pokynem děkanky č. 1/2024 (v aktuálním znění)*. Standard specifikuje požadavky na cíle, obsah, formální úpravy a hodnocení závěrečných prací celoživotního vzdělávání (dále jen CŽV) *Studium k rozšíření odborné kvalifikace zaměřené na přípravu učitelů mateřské školy*. Všechny ostatní náležitosti těchto prací, včetně GDPR (*General Data Protection Regulation* – nařízení Evropského parlamentu a Rady EU 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob), musí být v souladu s *Pokynem děkanky č. 1/2024 (v aktuálním znění)*.

Specifikem programu celoživotního vzdělávání *Studium k rozšíření odborné kvalifikace zaměřené na přípravu učitelů mateřské školy* je připravit absolventy pro práci s dětmi předškolního věku, tedy v souladu se školským zákonem, zákonem o pedagogických pracovnících a *Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání (2024)*. Vzhledem k tomu budou práce psány v českém jazyce.

Katedry, které se na programu CŽV podílejí, sdílejí jeho cíle, k nimž patří rozvoj profesních kompetencí učitele mateřské školy. Závěrečná práce by měla úroveň osvojených profesních kompetencí prokázat.

Standard pro psaní závěrečných prací CŽV se skládá ze tří kapitol. V první kapitole jsou charakterizovány cíle závěrečných prací CŽV. Součástí kapitoly jsou také informace týkající se zadávání témat závěrečných prací CŽV a jejich charakteru.

Druhá kapitola je věnována formálními náležitostmi závěrečných prací, včetně jejich rozsahu a způsobu citací, které se řídí výhradně normou Americké psychologické asociace (dále APA).

Závěrečná, třetí kapitola, seznamuje se způsobem hodnocení závěrečných prací CŽV. Její součástí je formulář pro hodnocení závěrečných prací, který kombinuje slovní a bodové hodnocení. Pro snadnější celkové hodnocení je připojena slovní charakteristika jednotlivých hodnotících stupňů.

Věříme, že *Standard pro realizaci závěrečných prací* v programu celoživotního vzdělávání *Studium k rozšíření odborné kvalifikace zaměřené na přípravu učitelů mateřské školy* bude nápomocen jak studujícím, tak vedoucím závěrečných prací CŽV.

1 Cíle závěrečných prací

Závěrečné práce mohou studující realizovat na všech katedrách, které se na studijním programu podílejí. Vyučující na PdF MU zadávají rámcová témata závěrečných prací do IS MU v aplikaci Rozpisy témat. Téma závěrečné práce včetně vedoucího práce může navrhnout také studující. Pokud s navrženým tématem vedoucí práce souhlasí, vypisuje téma přímo pro navrhovatele.

Téma by mělo souviset se vzděláváním dětí předškolního věku především v mateřských školách, případně s péčí o děti ve věku do tří let. **Garant oboru provádí kontrolu témat závěrečných prací a má právo odborně nevyhovující témata po dohodě s vedoucím práce změnit.**

Cíle závěrečných prací by měly **prokazovat znalosti a dovednosti související s předškolním vzděláváním**. Z toho důvodu by měly mít práce především empirický charakter. K dílčím cílům závěrečných prací patří:

- prokázat schopnost orientovat se v aktuálních otázkách předškolního vzdělávání;
- jasně a srozumitelně vymežit téma své práce a popsat výchozí stav poznání, navrhnout didaktické postupy;
- pracovat s adekvátními primárními a sekundárními studijními prameny, citovat je dle platných norem a v souladu s etikou vědecké práce, diskutovat a polemizovat s autory, vyvozovat vlastní závěry a doporučení;
- vhodným způsobem interpretovat a vyvozovat závěry z realizovaných vzdělávacích činností a prokázat reflektivní dovednosti;
- prostřednictvím výsledného textu práce prokázat kompetence stylistické, gramatické i odborné, tj. prokázat schopnost logicky řadit témata a myšlenky, pracovat s odbornou literaturou, vyvozovat vlastní závěry včetně schopnosti citovat podle požadované normy a správně užívat pravidla českého pravopisu;
- prokázat schopnost klást otázky a řešit problémy tvořivým způsobem, formulovat vlastní myšlenky a závěry práce, které přinášejí alespoň dílčí nové poznatky v oblasti předškolního vzdělávání.

2 Formální zpracování závěrečných prací

Závěrečná práce ČŽV po formální stránce odpovídá požadavkům, které stanovuje *Pokyn děkanky č. 1/2024 (v aktuálním znění)*.

Práce se skládá z teoretické a empirické části. Celkový minimální rozsah **závěrečné práce ČŽV činí 30 normostran**, (tj. 54 000 znaků včetně mezer). Jedna normostrana odpovídá 1 800 znakům včetně mezer na stránku. Práce bude psána písmem Times New Roman, velikost 12, řádkování 1,5, okraje textu budou zarovnaný rovnoměrně do bloku. V souladu s požadavky § 4 zákona 563/2004 Sb. o pedagogických pracovnících bude práce psána v českém jazyce.

Práce musí v úvodu obsahovat prohlášení autora ve znění: *Prohlašuji, že jsem závěrečnou práci ČŽV vypracoval/-a samostatně, s využitím pouze v ní uvedených citovaných pramenů. Jsem si vědom/-a důsledků, které s sebou nesou přestupky proti ustanovení Disciplinárního řádu pro studenty Masarykovy univerzity, jakož i nerespektování zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů.*

Pokud studující využije při psaní práce nástroje umělé inteligence, práce musí obsahovat prohlášení následujícího znění: *Prohlašuji, že jsme nástroje AI využil/-a v souladu s principy akademické integrity a že na využití těchto nástrojů v práci vhodným způsobem odkazuji.*

Následují podrobnější pokyny k podobě a formální stránce práce.

2.1 Struktura práce

Závěrečné práce ČŽV mohou být zaměřené didakticky, výzkumně, případně mohou být zpracované jako přehledové či komparativní studie.

Práce zaměřená **didakticky** by měla prokázat schopnost zvolené téma obsáhnout teoreticky a následně je vhodně přizpůsobit cílové skupině dětí (např. tvorba vzdělávacích programů či projektů, didaktických pomůcek včetně praktického ověření apod.).

Práce založená na **empirickém výzkumu** by měla na základě zvolené výzkumné strategie prokázat schopnost formulovat cíle, výzkumné otázky či hypotézy, zvolit výzkumný vzorek a výzkumné metody, odpovídajícím způsobem sebrat, analyzovat, vyhodnotit a interpretovat výzkumná data, případně je porovnat s výsledky jiných výzkumů.

Práce **přehledová** či **komparativní** by měla přehledně, uceleně a systematicky shrnovat současný stav řešené problematiky v dané oblasti, respektive porovnat informace o pedagogických systémech či o vzdělávání ze dvou (např. národních) kultur.

Pro typografické zpracování lze využít šablonu bakalářské práce, kterou najdete v interaktivní osnově *Online modul – Závěrečná práce pro program Učitelství pro mateřské školy*, kapitola 1.

Doporučujeme užívat maximálně tři úrovně členění kapitol: první úroveň velikost písma 16, druhá úroveň 14, třetí úroveň 12, zesíleným písmem. Úvod a Závěr se nečíslují.

Úvod:

- představení a zdůvodnění **tématu** závěrečné práce, osobní a odborné důvody volby tématu;
- vymezení **cíle** a **základních otázek** práce;
- objasnění **postupu** zpracování práce;
- pojmenování **metod**, které budou použity, a zdůvodnění jejich výběru.

Teoretická část:

- výklad **klíčových pojmů** práce na základě studia odborné literatury včetně odborných časopisů;
- výklad **teorií** a **teoretických konceptů**, o které se opírá praktická/empirická část práce.

Empirická část:

- popis **metodologie** výzkumného šetření (cíle, otázky, případně hypotézy, výzkumný soubor, způsob sběru dat, etické otázky); případně **didaktické zpracování** zvoleného tematického celku, jeho ověření v praxi;
- **analýza** a **interpretace** výsledků, **reflexe** a **hodnocení** praktické části s ohledem na vymezené otázky.

Závěr

- **shrnutí** a **zobecnění** poznatků a zkušeností z teoretické i empirické části práce, vlastní doporučení, vlastní výsledky a závěry;
- celkové **zhodnocení** z hlediska naplnění stanovených cílů, zodpovězení hlavních otázek a přínosu práce.

2.2 Citování, parafráze

Citát je přímá citace textu, který je doslovně přepsán z jiného informačního zdroje. Musí být jasně označen „**uvozovkami**“, nebo *kurzívou*. Tyto dva prvky vertikálního členění se nekombinují. V bibliografickém odkazu se vždy **uvádí číslo stránky**, z níž je citováno, jinak je citát bezcenný.

Parafráze je nepřímá citace, která vlastními slovy vyjadřuje původní autorovu myšlenku a tím ji stylisticky zapojuje do vlastního textu práce. Parafráze musí co nejvěrněji zachycovat obsah originálního textu, vystihovat myšlenky původního zdroje, včetně jejich pořadí a dalších souvislostí, bez zavádějících interpretací či nežádoucích zkreslení. Parafrázováním autor práce vysvětluje podstatu cizího názoru, jednodušeji nebo srozumitelněji vyjadřuje možná příliš komplikovaný cizí popis nebo výklad problematiky.

Více informací naleznete v interaktivní osnově *Online modul – Závěrečná práce pro program Učitelství pro mateřské školy*, kapitola 9 a 10.

Odkazy na literaturu v textu práce slouží k identifikaci původního zdroje. Čtenář by měl být schopen na základě uvedených údajů nalézt dokument, ze kterého autor čerpal. Odkazy ukazují širší teoretický kontext práce (na jaké práce autor navazuje, jak se orientuje v existující literatuře) a slouží také k ochraně autorských práv a ochraně před plagiátorstvím (tj. když jsou cizí myšlenky vydávány za vlastní). Schopnost ctít autorskou etiku a korektně uvádět původ myšlenek, o něž se práce opírá, patří k základním předpokladům exaktního uvažování a vědecké práce. Více k plagiátorství naleznete v *Pokynu děkanky č. 1/2024 (v aktuálním znění)*.

Odkazy na literaturu v seznamu použité literatury budou v závěrečných pracích uváděny podle citační normy APA, kterou katedra primární pedagogiky upřednostňuje. Níže je uveden přehled základních typů citačních záznamů, podrobnější informace lze nalézt na webových stránkách Ústavu pedagogických věd Filozofické fakulty MU (<http://pedagogika.phil.muni.cz/studium/citacni-norma-apa>).

V souladu s normou APA budou odkazy v textu zachovávat formu tzv. **harvardského stylu**,¹ tj. v kulatých závorkách je uvedeno **příjmení tvůrce**, **rok vydání** a **strana**: (Novák, 2013,

---

¹ APA <http://www.phil.muni.cz/wupv/home/studium/citacni-norma-apa>

s. 123–125). Pokud je jméno součástí textu, **v kulatých závorkách uvádíme pouze rok vydání a stranu**: (2013, s. 217). Pokud u díla není uveden autor, uvádíme **v závorce název díla**: (Akademická příručka, 2006, s. 55). Více děl jednoho autora se stejným rokem vydání odlišujeme malými písmeny abecedy přiřazenými k roku vydání: (Novák, 2007a, s. 345). Písmena se potom uvádí i v závěrečném soupisu použitých zdrojů.

1. Citace monografií:

Bertrand, Y. (1998). *Soudobé teorie vzdělávání*. Praha: Portál.

Kasíková, H. (1997). *Kooperativní učení, kooperativní škola*. Praha: Portál.

Pokud jsou autoři dva, je mezi jejich jmény znak & a pořadí jmen je stejné jako v původním pramenu:

Mareš, J., & Křivohlavý, J. (1995). *Komunikace ve škole*. Brno: MU CDVU.

Pokud je publikace dílem více autorů, uvádí se nejvýše tři jména. Je možné citovat jméno prvního autora (obvykle práci rediguje) se zkratkou et al. (z lat. et alii = a jiní):

Střelec, S. et al. (1998). *Kapitoly z teorie a metodiky výchovy I*. Brno: Paido.

2. Citace bakalářské/závěrečné CŽV práce:

Chybová, I. (2012). *Přírodní zahrada jako předpoklad ekologicky zaměřené mateřské školy*. (Bakalářská práce). Dostupné z https://is.muni.cz/auth/th/u6oxf/Bakalarska_prace.pdf.

3. Citace části monografické publikace:

Hejný, M. (2005). Matematika. In V. Spilková, *Proměny primárního vzdělávání v ČR* (s. 175–191). Praha: Portál.

4. Citace příspěvku ze sborníku:

Havel, J. (2014). Formování inkluzivní didaktiky elementárního čtení a psaní. In H. Filová, J. Havel, & J. Kratochvílová (Eds.). *Vytváření příležitostí pro vzdělávání všech dětí na 1. stupni ZŠ*, (s. 25–34). Brno: Masarykova univerzita.

5. Citace článku v seriálových publikacích:

Syslová, Z., & Hornáčková, V. (2014). Kvalita reflexe v profesním myšlení učitelek mateřských škol. *Pedagogická orientace*, 24(4), s. 535–561.

6. Citace www stránky:

Katedra historických věd Univerzity Pardubice. Předměty: Tvůrčí psaní [online]. Dostupné z www.khv.upce.cz/studeny/tvurcipsani.htm

Lukas, J. (2012). *Přípravenost školy k inkluzivnímu vzdělávání*. Praha: NÚV. [Online] http://www.nuov.cz/uploads/AE/evaluacni_nastroje/19_Pripravenost_skoly_k_inkluzivnimu_vzdelavani.pdf

3 Hodnocení závěrečných prací

Závěrečné práce v celoživotním vzdělávání zpracovávají studující ve druhém semestru dvousemestrálního studia. Hodnocení závěrečné práce má několik etap. Studující na pokyn vedoucího závěrečné práce vkládá tištěnou verzi do Archivu IS. Vedoucí práci zkontroluje a potvrdí její správnost v IS.

Posudky zpracovávané vedoucím a oponentem závěrečné práce musí být v souladu se strukturou hodnocení uvedenou v příloze.

Klíčové pro celkové hodnocení závěrečné práce jsou posudky vedoucího a oponenta práce, ale přihlíží se i k průběhu obhajoby a hodnocení komise. Klasifikační stupnicí ECTS pro hodnocení závěrečných prací je následující:

- **A výborně** (výborný výkon převyšující daná kritéria)
- **B velmi dobře** (nadprůměrný výkon s minimem chyb)
- **C dobře** (průměrný výkon s přijatelným počtem chyb)
- **D uspokojivě** (přijatelný výkon s větším počtem chyb)
- **E dostatečně** (výkon vykazuje minimální naplnění kritérií)
- **F nedostatečně** (nepřijatelný výkon)

Přílohy

1. Formulář hodnotícího posudku závěrečné práce

Příloha 1 Posudek závěrečné práce CŽV

Posudek vedoucího/oponenta závěrečné práce

Název práce:

Autor/ka práce:

Vedoucí práce:

Oponent/ka práce:

Název programu: *Studium k rozšíření odborné kvalifikace zaměřené na přípravu učitelů mateřské školy*

Počet stran a příloh:

1. Koncepce práce

Téma a název práce

Podarilo se autorovi/autorce závěrečné práce přesně a jasně vymezit téma a logicky formulovat název? Odpovídá zvolené téma absolvovanému oboru / nevyhovuje požadavkům oboru?

Cíl práce a jeho naplnění

Je cíl závěrečné práce jasně vymezen / není jednoznačný / je formulován nesprávně? Je zvolený cíl adekvátní ve vztahu k požadovanému stupni vzdělání (bakalářské a magisterské studium, celoživotní vzdělávání)? Podarilo se tyto cíle naplnit? Jsou vhodně formulovány závěry?

Struktura práce

Má práce logickou strukturu a provázanost, je text jasně a logicky strukturován / struktura práce není logická / struktura neodpovídá tématu a cíli práce? Jaké je složení kapitol, případně podkapitol?

2. Obsahové náležitosti

Zhodnocení teoretické i empirické části z hlediska odbornosti

Obsah práce vystihuje název práce / odpovídá s výhradou / neodpovídá názvu práce. Prokazuje autor znalost adekvátních teoretických zdrojů? Jaká je odbornost práce? Jsou zvoleny a popsány metody závěrečné práce? Jsou tyto metody adekvátní ve vztahu ke zvolenému cíli? V případě, že jde o práci výzkumnou, byla prokázána dovednost pracovat se zvolenými metodologickými nástroji a schopnost interpretovat sebraná data? V případě, že jde o práci metodickou, byla prokázána schopnost tvořivě pracovat s tématem a naplnit stanovené výukové/vzdělávací cíle? Využívá autor zahraniční zdroje? Vede odbornou diskusi na zvolené téma? Jak interpretuje názory již publikované?

Celkový přínos práce

Přináší práce nové a zajímavé myšlenky? Přístupuje autor k zadání tvůrčím a originálním způsobem? Jde o velmi přínosnou práci / standardně přínosnou či originální práci / práce není přínosem pro obor.

3. Formální a stylistické náležitosti

Jazyková úroveň a stylistika

Je práce bez gramatických chyb a stylistických nedostatků? Je psána odborným stylem a spisovným jazykem?

Korektnost citací a práce se zdroji

Jsou citace korektní a v souladu se zvolenou normou / odpovídají s výhradou / neodpovídají normě (tj. rozlišuje autor/autorka mezi citací a parafrází, nepřevažují citace „z druhé ruky“ nebo citace a parafráze bez zjevného odkazu na zdroj)? Mají citace přiměřený rozsah vzhledem k rozsahu celého textu? Odpovídá seznam zdrojů tématu práce / odpovídá s výhradou / neodpovídá tématu?

Rozsah práce, formální úprava, přílohy

Odpovídá práce rozsahu, jenž je vymezen oborovými standardy / odpovídá s výhradou / neodpovídá požadavkům? Jsou respektovány základní typografické dovednosti při zpracování textu? Doplnují přílohy vhodně téma / netýkají se tématu / nejsou v práci uvedeny?

Návrh otázek k obhajobě:

Návrh hodnocení práce:

Příklad závěrečného výroku²: *Student/studentka naplnila stanovené cíle, které jsou dány charakterem studovaného oboru, prokázal/prokázala schopnost zorientovat se v tématu i dovednost korektně pracovat s odbornou literaturou. Závěrečná práce splňuje po obsahové i formální stránce dané požadavky, a proto ji doporučuji k obhajobě.*

V Brně dne

podpis

---

² V konkrétním hodnocení smazat.